

POLGÁRHÁBORÚ AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

1. Gazdaság

- Területi terjeszkedés – nyugati irányba
- Vásárlások (Anglia, Mexikó) és foglalások: Sziklás-hg, Csendes-óceán partvidéke
- Vasútépítés, iparfejlődés
- Bevándorlók, aranyláz

2. Észak és Dél ellentéte

ÉSZAK	DÉL
Keleten: nagy ipari városok	Mezőgazdaság, kereskedelem
Fejlett ipar: hajóépítés, vasút, könnyűipar	Rabszolgákat fogl. ültetvények
Védővámok	Szabad kereskedelem
Belső piac védelme	Európai piacra termel
Farmergazdaságok – gépesítés – gabona	Ültetvényes gazdálkodás – gyapot, dohány, rizs
Szabad föld igénye	A rabszolgotartást újabb területeire akarja kiterjeszteni
Szabad munkaerő kell	Rabszolgamunka
Republikánus Párt (1854)	Demokrata Párt
Rabszolgaság eltörlése	Rabszolgaság megtartása

- Ütközőpont: új államok fevétele – engedélyezik-e a rabszolgotartást
- Megoldás: 1820. Missouri kompromisszum: Ennek értelmében a 36° 30' szélességtől északra megtiltják a rabszolgaságot, és egyszerre egy rabszolgotartó és egy szabad államot vesznek fel mindig az Unióba. (Missouri mellett Maine államot vették fel 1820-ban.)
- abolicionizmus: a négerek polgárjogi felszabadításáért folytatott politikai küzdelem (1820-as évek) – Libéria

3. Az ellentétek kiéleződése

- Kansas-Nebraska konfliktus: 1854-ben a két területen - bár a Missouri-egyezményben lefektetett határon túl feküdtek - feloldották a rabszolgotartás tilalmát, s a két territóriumra bízták annak eldöntését, hogy milyen államként kívánnak csatlakozni. Kansas-ben mindkét fél igyekezett olyan népességet betelepíteni, hogy a választásokon felül tudjon kerekedni. Ennek az lett az eredménye, hogy két kormány alakult, mely fegyveres harcba bocsátkozott egymással. – itt a szövetségi csapatok tettek rendet és: megmaradt a rabszolgaság –köv.: Republikánus Párt (1854) létrehozása
- 1859. John Brown rabszolgafelkelésre buzdító kísérlete elbukik.

3. A polgárháború

- 1860. Abraham Lincoln megválasztása – köv.: 11 déli állam kilépése:
- 1861 februárjában az alabamai Montgomeryben létrehozták az Amerikai Konföderált Államokat, elnökükké pedig Jefferson Davist választották.
- Lincoln: meg kell őrizni az Unió egységét –de: a déliek erre nem hajlandók
- "casus belli": a Sumter erőd elfoglalása - a déliek 1861. április 12-én, napkeltekor az erőd ágyúzásába kezdte, s 34 órás bombázás után az erőd legénysége kivonult.
- erőviszonyok: D: jobban értenek a fegyverforgatáshoz, de nincs megfelelő ipar=> fegyverek külföldről- Lee tábornok
- É: nagy flotta=> blokád alá vehetik a déli államokat => hosszú háború kedvezőbb lenne - Grant és Sherman tábornokok
- 1862. Telepítési törvény: jelképes összegért mindenki kaphat 113 holdas parcellát a szabad földekből, ha öt évig műveli
- 1863 Gettysburg - fordulópont: északi győzelem, átveszik a kezdeményezést
- 1863 jan. 1. megszüntetik a rabszolgaságot - Felszabadítási Nyilatkozat
- 1863-tól teljes blokád a déli kikötőknél (búvárhajókat is alkalmaznak) => a csempészet felvirágzik
- 1865 Appomatox: a déliek leteszik a fegyvert (Lee Grant előtt)
- Washington: a Ford színházban egy déli merénylő meggyilkolja Lincolnt

4. A háború után

- A rabszolga-felszabadítás jelentősége hasonlít az európai jobbágyfelszabadításához
- Mindkettő következménye az iparba áramló szabad munkaerő.
- Uralkodóvá vált a farmergazdaság
- Egységes nemzeti piac kialakult
- De: a rabszolgák anyagi helyzete rossz maradt
- Klu-Klux-Klan megalakulása

